

I TO BYL ŘÍDÍCÍ UČITEL V PRAVČICÍCH

Na škole v Pravčicích byl řídícím učitelem Josef Obrtel (nar. 10. 3. 1856), a to v letech 1891- 1917. Při ukončení jeho působení v Pravčicích byl oceněn a byl mu udělen diplom čestného občanství obce Pravčic. Z Pravčic se odstěhoval do Brna, kde si postavil domek se synem Janem, který se narodil v Pravčicích 8. 2. 1895. Studoval na reálném gymnasiu v Kroměříži. Z korespondence MUDr. Vojtěcha Darebníka (vlastní M. Rozkošný) byla mě sdělena adresa v Brně a tam jsem poznal v r. 2008 vnuka tehdejšího řídícího učitele, Dr. Ing. Radko Obrtela. Je to pán v pokročilém věku, ale plný svěžesti, vitality, obdarovaný zdravím. Rozhovor s ním u šálku kávy byl pro mne velmi zajímavý a nezapomenutelný. Vzpomínku na svého dědečka mně napsal a tak si dovoluji Vám ji předat v plném znění:

Můj dědeček, Josef Obrtel, emeritní řídící učitel školy v Pravčicích, se do mé paměti zapsal v několika směrech. Od mého narození věnoval mi hodně svého času a moje první vzpomínky na něho spadají do dob, kdy mne ještě jako malého kluka často nosil v náručí a v naší zahrádce mi ukazoval a pojmenovával ovocné stromy i okrasné rostliny, které tam sám zasadil.

Později, když už jsem povyrosl ze stadia batolete, soustředil se můj dědeček na to, že mne začal učit všemu tomu, čemu se dnes naučí děti předškolního věku např. v mateřských školkách. Díky tomu jsem už v pěti letech uměl číst, ovládal jsem prosté početní úkony a dovedl jsem psát tiskacími písmeny. Jako každé dítě v tomto věku jsem také kreslil primitivní kresby členů rodiny a různých zvířat a ptáků. Dědeček mě také vedl k tomu, abych sám prakticky vykonával některé úkony spojené s péčí o květiny v zahrádce, jako zalévání, kypření a pletí. (Možná také proto jsem se později rozhodl studovat na vysoké škole zemědělské v Brně.)

Zleva Jan Obrtel - syn, Josef Obrtel - děda
Radko Obrtel - vnuk

Díky dědovým snahám jsem začal chodit do první třídy obecné školy vybaven vědomostmi a dovednostmi, které se moji spolužáci teprve učili, takže jsem měl ve vyučování občas dlouhou chvíli.

Nejraději si vzpomínám na to, jak jsme s dědečkem později chodili na vycházky do blízkého okolí, nejčastěji na žabovřeské louky a k řece Svatce. Na těchto vycházkách jsem se seznamoval s tamní květenou, hmyzem, pavouky, učil jsem se poznávat ptáky podle zpěvu, a dozvídal jsem se mnoho dalších, pro mne nesmírně zajímavých věcí. Domnívám se, že v té době můj dědeček svými výklady položil pevný základ pro moji pozdější životní dráhu přírodovědce a ekologa.

Jako všichni učitelé v oné době, i můj dědeček uměl hrát na housle a pokoušel se mne tomu také naučit. K soustavné hudební výchově jsem se dostal až později, ale základy jsem měl už od svého děda. Asi ve věku sedmi či osmi let jsem také pod dědovým vedením začal malovat, a to přímo olejovými barvami. Můj děd byl vynikající malíř a svůj talent věnoval hlavně tomu, že z černobílých fotografií vytvářel barevná plátna větších rozměrů. Moje první olejomalba na plátně byl proto „obraz“ podle snímku v nějakém časopise a znázorňoval „Rodný dům Pflégra Moravského“.

Dědeček byl velmi zručný stolař a z jeho výbavy mám dosud ve své dílně jeho stolařskou hoblici (vulgo „ponk“), několik hoblíků, dlát, pilníků, dvě zahradnické pilky, štěpařský nůž, nebozezy a vrtáky – a našlo by se toho ještě víc. Díky dědovu všeumělství jsem se také naučil vázat knihy a opatřovat je pevnou vazbou.

Dědeček měl rozsáhlou knihovnu, ze které mne už od klukovských let nejvíce zajímal Ottův slovník naučný. Dědeček si toto dílo předplatil ještě v době svého působení v Pravčicích, kdy Slovník začal vycházet v sešitech, a později si jej dal vyvázat v kožené vazbě. Tento slovník dosud tvoří jednu z významných součástí mé dnešní knihovny.

Ve svém působení na pravčické škole i na svých dřívějších působištích v okolních vesnicích byl dědeček jistě úspěšným pedagogem, který svým didaktickým citem i zkušenostmi dovedl své žáky zaujmout jako málokdo. Vím to z vlastní zkušenosti a svému dědovi za jeho vklad do všeho, co vím a umím, nikdy nepřestanu být vděčen.

O řídicím učiteli psáno v knize „Pravčice proti toku času“.

Text a zapůjčení fotografie Ing. František Štourač